

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na čem pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamezne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravištvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 136.

V Ljubljani, v petek 18. junija 1897.

Letnik XXV.

„Klerikalni polip.“

Po vsej pravici je klical narodom Pij IX.: „Vrnite besedam pravi pomen!“ Zakaj neizmerno je zlo, ki so ga krive dvoumne besede, nejasna rečla, zmetene fraze. Taka fraza je tudi beseda — klerikalizem, ki se z njo liberalizem bojuje za svoj obstanek. Kaj je klerikalizem? Opetovano smo že vprašali naše liberalce, naj nam vendar jasno, določno, brez ovinkov povedó, kaj je klerikalizem. Zaman! Ko se gre za ta odgovor, tedaj vedno — molčé.

Zadnjič smo zopet pozvali „Učiteljskega Tovariša“, naj odgovori, kdo so klerikalci. „Slovenski Narod“, zadnje utočišče vsega liberalizma na Kranjskem, mu je priskočil na pomoč in ga izvlekel iz zagate s tem, da je nekaj odgovoril, ne da bi bil res kaj odgovoril.

„V članku „Zor se dela“, tako piše „Slov. N.“ (št. 131), „razkoračil se je doktor Aleš z vso svojo logiko in filozofijo nad „Učiteljskim Tovarišem“. Kaj pa so vendar klerikalci? vprašuje bojevito. In sam Aleš si odgovarja: klerikalci = katoličani. Dobro, Aleško! Premagal si v duhovitosti celo „Süd. Post“!“

Potem pa „Slov. Narod“ nadaljuje: „Nam in vsem pravim prijateljem naroda pa so klerikalci sovražniki napredka, svobodomiselnosti in resnične ljudske kulture, sovražniki, katere smo in bomo pobijali vedno iz ljubezni do naroda.“

Kaj je to? Ali je res ali ni res, da misli „Sl. Narod“ pod klerikalci katoličane? Odgovor je tako zavit, da si vsak lahko misli svoje.

Tisti, ki brez razbora prebirajo dan za dnevom „Sl. Narod“, tisti seveda bodo še nadalje trdili, da ta list ne pobija katoličanov, ampak tiste preklicane klerikalce, ki so sovražniki vsakega napredka in vsake svobodomiselnosti. Kje so taki klerikalci, kakšna bitja so to, za to se ti može in te žené (tudi žené prebirajo „narodni evangelij“) malo menijo. Le počasi se jim svita, da „Narod“ pač misli duhovne, in kadar se tega zavedó, so že preveč odtujeni cerkvi in veri, nego li, da bi mogli spoznati svojo zмотo.

Ko bi jim „Slov. Narod“ izpočetka bil povedal, da je pobijal in bo pobijal katoliško cerkev, tedaj bi javaljne še dalje brali ta list, a ker jim je lepo počasi kapljo za kapljo vlival v srce mržnjo zoper klerikalizem, ker jim je počasi in prikrito namigaval, da je tega klerikalizma izvor v katoliški cerkvi, godi se, da so že polni mržnje zoper cerkev in katoliško vero, predno se tega do dobra zavedó.

Zato pa je vsakega pravega rodoljuba sveta dolžnost, razkrivati to farizejstvo, strgati liberalizmu krinko z obraza.

Ko „Slov. Narod“ pobija klerikalizem, misli — katoliško cerkev! Zoper vero in cerkev je naperjen končno ves boj liberalizma na Slovenskem. To se je zopet jasno pokazalo zadnje dni.

Znano je, da katoliška cerkev nikakor ni in ne more biti zadovoljna z novodobno šolo. Njej pač ni za „gospodstvo nad učiteljstvom“, kakor svojim vernim oznanja „Narod“, noče „ga iznova zasušniti“, tudi ji ni „za vladarstvo nad šolo“, ni ji na misli, izpremeniti ga v „valilnico klerikalizma“, ampak hoče

šolo, ki bi tudi vzgojevala in prav vzgojevala.

Sam državni zakon pravi, da je namen šole „nравно-verska vzgoja“, cerkev hoče, da bodi vzgoja res versko-nравna. To zahteva cerkev v Avstriji po svojih škofih. Škofov tirjatve pa so ponovili v zbornici tudi državljani-katoličani. Vse to pa imenuje „Slov. Narod“ — „zavraten napad klerikalizma na novodobno šolo“. Kaj je torej „Slov. Narodu“ klerikalizem, če ne katoliška cerkev v svojih škofih in članih?

„Slov. Narod“ piše: „Slovensko učiteljstvo ni držalo križem rok, ko se je stegnil klerikalni polip po njihovi svobodi in njihovi šoli“. Ker katoličani v Avstriji, v kolikor zahtevajo versko šolo, ne zahtevajo nič drugega kakor to, kar zahteva katoliška cerkev, kdo drugi je „Slovenskemu Narodu“ klerikalni polip, kakor katoliška cerkev?

Še bolj jasno je to iz štev. 129 „Slovenskega Naroda“.

Znano je, da je Leon XIII. zadnji čas izdal apostolsko konstitucijo o indeksu. V njej dokazuje, kako je sv. cerkev, „čuvarica in braniteljica čiste vere in prave nравnosti“, vsekdar pazila na to, da odvrne ljudi od slabega berila. Tako je delal sv. Pavel, tako poslej sv. očetje, škofje in cerkveni zbori.

Ze Anastazij I. je obsodil pogubna dela Origenova, Inocenc I. Pelagijeva, a Leon Veliki vsa dela Manihejcev. Gelazij je izdal dekretale, ki z njimi določuje, katere knjige je smeti brati, katerih ne. Poslej je apostolska stolica obsodila oku-

LISTEK

Cvetke s polja moderne znanstvenosti?

Priobčil Burjan.

(Dalje.)

Postanek duševnih razlik.

Pri sledečem predavanju se mi je izpolnila srčna želja, prišel sem v dotiko s črnecem. Opazil sem namreč, usedši se poleg njega, da se mu je zalomil svinčnik. Ponudil sem mu svoj pipec in ga ogovoril. Mož je bil kaj prijazen z menoj, kmalu sva bila v živahnem pogovoru.

„Kako Vam ugajajo predavanja našega veleučnega profesorja?“ vprašal sem radovedno.

„Jako dobro se zabavam pri njih“, mi je odgovoril nekako porogljivo.

„Toda kaj sodite o njih? Dvomim, da bi se rezultati moderne znanosti ujemali z nauki, ki jih priznavate in učite Vi kot duhovnik!“ Ostro sem ga pogledal, češ, zdaj se mi ne izmuzneš več, zdaj sem te pritisnil ob zid!

„A tako!“ dejal je smešljivo. „Vi bi radi slišali mojo sodbo o predavanjih? Dobro! Z vero se ti nauki res ne strinjajo, toda tega ni treba! Z neovrznimi resnicami naše vere se pač ne morejo strinjati izrodki bolne domišljije, ki se porajajo v glavah naših nasprotnikov! O prvem predavanju Vašega veleučnega profesorja niti ne govorim, drugo pa, o postanku telesnih razlik, se mi je zdelo, kakor da sem poslušal kako starogrško bajko!“

V meni je vse zavrelo. Ze, že sem mu hotel v svoji sveti jezi zabrusiti nekaj ostnih besed v odgovor, toda v istem hipu je vstopil profesor in pričel z velevažnim glasom:

„Zadnjič, gospoda, sem Vam razložil in dokazal, kako se je človek telesno povzdignil nad najvišje živali, opice . . .“

„Moderni dokazi“, rogal se je sosed.

„ . . . danes pa Vam pokažem, kako si je pridobil one nebistvene razlike, ki ga duševno ločijo od živalij.“

„Čujmo, čujmo!“ šepetal mi je črnc.

„Dualisti, naši smrtni sovražniki, pripoznavajo sicer, prisiljeni po pridobitvah moderne znanosti, da ni bistvenega razločka med živalskim in človeškim telesom . . .“

„Ne prisiljeni, ampak že od Aristotela, utemeljitelja znanosti“, popravil je duhovnik.

„ . . . vendar se pa trdovratno branijo pripoznati, da je razloček med človekom in živalijo tudi v duševnem oziru samo koliko sten, ne pa kakovosten. Sklicujejo se na neke meglene in nereelne pojme o duši človekovi in pravijo, da sta razum in prosta volja značilni svojstvi človekove duše, po katerih se razlikuje od živalske duše. Poglejmo, kako sta nastali omenjeni razliki, ki neukim in v predsodkih rojenim in vzgojenim sanjačem zadoščajo, da se upajo celo koncem našega prosvetljenega veka strahšiti preprosto ljudstvo z duhovi in mu zapirati pot do prave omike, ki jo daje monizem, oprt na strogo znanstvena dejstva.“

Bedasta bi bila trditev, da ni nikakoršne razlike med človekom in živalijo v duševnem oziru. Toda če trezno in brez predsodkov opazujemo človeka od najvišjega in do najnižjega in pa živali od opice dol do monere, pridemo gotovo do zaključka, da je razlika, med divjakom in višjimi opicami manjša nego razlika med opico in kako drugo nižjo živaljo.“

„To ni res!“ pripomnil je spet sosed.

„Če pa nikdo ne trdi, da so duševne razlike med nižjimi in višjimi živalimi bistvene, čemu bi učili isto o razlikah med človekom in opico?“

„Logičen, a napačen sklep, ker so premise napačne!“ dostavil je duhovnik.

„Pravijo, da žival nima razuma, da nima obnih pojmov, da ne zna soditi, ne sklepati. Ta trditev je popolnoma neutemeljena. Izmed premnogih vzgledov, ki jih je navel Darwin v svojem najvažnejšem delu „človekovo pokoljenje“, omenim samo jednega, ki nam kaj jasno priča, da znajo živali misliti. Učenjak Rengger, ki se je mnogo pečal z opazovanjem opic, pripoveduje, da je dajal nekaj časa krotki opici kosček sladkorja v papir zaviti. Opica se je tega tako privadila, da je kar hlastno odpirala zavitek in brž s sladkorjem v usta! Nekoč pa ji je dal Rengger mesto sladkorja živo oso v papir zavito. Sladkosnedna opica si jo je v naglici, ne opazivša izpremembe, v usta nesla. Seveda jo je osa hudo pčila. Odslej je bila opica zelo previdna. Oprezno je odpirala zavitek, če je le kaj šumelo v njem, vrgla ga je takoj od sebe. Tega vzgleda, kakoršnih bi naštel

zene knjige Monoteletov, Abelardove, Marzilija iz Padove, Viklefa in Husa. Ko je v 15. stoletju bil izumljen tisk ni apostolska stolica samo obsojevala slabih knjig, ampak tudi pazila, da se ne bi izdajale. Zakaj mnogi so to sicer dobro in zelo koristno umetnost, izumljeno, da se širi krščanska prosveta med narode, zlorabili na veliko propast. Zato sta Aleksander VI. in Leon X. izdala primerna določila za izdavanje knjig. »A ker je v oni nesrečni dobi preko mere narasel in razpasel se broj slabih knjig, bilo je treba boljsega in uspešnejšega sredstva. To sredstvo je uporabil papež Pavl IV., izdavi namreč popis zabranjenih knjig. Tridentiski zbor pa je ustanovil poseben odbor škofov in teologov, da bi izpopolnil in usovršil indeks, t. j. popis zabranjenih knjig, in sestavil tudi pravila, ki bi se jih bilo odslej držati v izdavanju, čitanju in uporabi knjig. Ta pravila je potrdil papež Pij V. S časom so se ta pravila izpreminjala. Dandanašnji je še posebno treba indeksa, zakaj dan za dnevom raste število najpogubnejših knjig, in kar je še hujše, državni zakoni ne samo da dopuščajo to tako veliko zlo, ampak mu dajejo še veliko svobodo. Tako se »z jedne strani mnogi nahajajo v duševni tesnobi, ker jim vest ne dopušča vsega čitati, a z druge strani ostali priložnost brez strahu pred kaznijo čitati vse, kar jih je volja.« Zato je Leon XIII. sklenil pregledati in prenoviti indeks.

Ze iz teh črtic lahko vsak razbere, kaj je indeks in kaj kongregacija za indeks. Nič drugega nista, kakor organa, ki po njih katoliška cerkev izvršuje svojo učečo oblast. Kakor ima katoliška cerkev po božjem pravu oblast, učiti vse narode, tako ima tudi pravico in dolžnost, braniti jih laži; kazati jim krive, lažnjive preroke, naj govore ali pišejo; prepovedovati knjige, ki širijo krive nauke krivih prerokov.

A kaj pravi »Slov. Narod« o — indeksu? Ta list pravi, da je indeks jedna brezštevilnih sesalk, ki z njimi klerikalni polip duši in mori povsod na svetu pravo umetnost in vsako svobodomiselnost. »Dà, vsklika govorec o indeksu, klerikalizem je polip z neštevilnimi sesalkami, s katerimi duši in mori povsod na svetu pravo umetnost in vsako svobodomiselnost.« (»Slov. Narod« st. 129.)

Če je torej indeks organ katoliške cerkve, kdo je klerikalni polip, če ne katoliška cerkev?

Ali ni torej res, da je liberalcem katoliška cerkev — klerikalni polip?

A sedaj povejmo, kar nam je že dolgo pri srcu. Doklej bode še naš narod prenašal, da mu liberalizem blati in grdi vse, kar ima najsvetejšega? Ali ima kaj spoštovanja sam do sebe, kdor bere, podpira, širi take liste, ki ostudno imenujejo katoliško cerkev — klerikalnega polipa? Ali imajo kaj

spoštovanja sami do sebe taki katoličani, ki bero in podpirajo list, ki pod črto uči materijalizem, nad črto blati katoličanstvo? Ne bodimo vender šalobarde, ampak spoštujmo najprej sami sebe, če hočemo, da nas bodo spoštovali drugi!

Ali kdo meni, da bodo izšli iz našega naroda značajni narodnjaki, če bode liberalizem cepil v narod brez značajnosti glede na vero? — Ali bodo izšli odločni narodnjaki, če bode liberalizem širil omahljivost glede na vero? Brez značajni, brez načelni, polutanski katoličani bodo tudi brez značajni, brez načelni vetrogonci glede na narodnost! Zpomnimo si to, in bodimo katoličani ne le po krstnem listu, ampak zavedni in značajni katoličani, ki ne pusté, da bi jim vsak prihajajč grdil in blatil — njih svetinje!

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. junija.

Naše notranje politične razmere se niso še nič zjasnile. Napovedanega začetka pogajanj mej Čehi in Nemci še vedno nismo pričakali in ga najbrže tudi še tako hitro ne bomo, kajti vlada ne more take lahko pričeti takih pogajanj, češki veleposestniki pa, katere je vlada za to naprosila, so to dvomljivo čast najodločneje odklonili. Zato je stvar tam, kjer je bila tisti dan, ko se je zaključil državni zbor. — Omenjali smo že v našem političnem pregledu sodbe zastopnikov raznih političnih strank. Danes omenimo, kako sodi o sedanjem položaju jeden vplivnih vodij nemških liberalcev, namreč Chlumetzky. Po mojem mnenju, dejal je Chlumetzky v Budimpešti, je položaj v Avstriji zelo resen in jaz še ne vidim iz te zadrege nobenega izhoda. Ako se hitro ne posreči, napraviti spravo mej Nemci in Čehi, tedaj zabredemo v strugo, ki nas vodi naravnost v reakcijo. V najvažnejših svobodomiselnih vprašanjih so Čehi in Nemci najodločilnejši in brez njih skupnega delovanja v takih vprašanjih je nemogoče priti do kake ugodne rešitve v liberalnem smislu. Vzroki za objavo jezikovnih naredb so za me nejasni. Vendar sem pa tega mnenja, ako se poravnava mej Nemci in Čehi ne dožene, zavlada reakcija nad nami, posledice tega pa bodo nepregledne in usodne. — Zdi se nam, da imamo pred seboj starega znanca framasona, ko čitamo, kaj da misli Chlumetzky o sedanjem položaju. On gleda daleč, za kričanje nemških nacionalev se ne meni, v jezikovnih naredbah ne vidi za Nemce nobene posebne nevarnosti, a usodno nevarnost za Nemce in Čehi in sploh za liberalce vidi pa v tem, da vsled teh narodnostnih preprirov nastopi v Avstriji zmago-slavno na površje — reakcija, ki v nevarnost stavi svobodomiselnost pridobitve modernega liberalizma. No, ko bi Chlumetzky vedel, da ima na Kranjskem

mogočno nemško-slovensko liberalno zvezo, ki ima namen, braniti gospodarske koristi in pa svobodostne naprave, potem bi se gotovo tako skeptično ne izrazil o politični bodočnosti. Iz vsega pa je jasno, da je sedanjí politični položaj v Avstriji zelo resen ter da bodo razmere, ki sedaj prevladajo, odločevale za dolgo časa osodo Avstrije in njenih narodov.

Rusija in katoliška cerkev. Omenili smo že v našem listu, da se je posrečilo dognati mej Rusijo in Vatikanom do konca dogovore gledé imenovanja katoliških škofov, kateremu se je s početka ustavljala ruska vlada. Sedaj je imenovanih sedem škofov, in sicer: Stefan Zuranović za Vilno, Ciril Lubowidecki za škofijo Lužk, Žitomir in Kameniek, za isto škofijo kot pomožni škof Boleslav Klopotovski; — Anton Baranovski za škofijo Avgustov ali Sejno, Albin Seymon za škofijo Slozek, Karol Nedialkovsky kot pomožni škof za Mohilov, Kaspar Cyrto kot pomožni škof za škofijo Samogezsko s sedežem v Kovnu. — Največ je papež dosegel glede teh dogovorov po svojem odposlancu pri slovesnostih carjevega kronanja. Nedavno je »Osservatore Romano« omenjal, da se razmere za katoliško cerkev v Rusiji zadnji čas nekoliko boljšajo, in da je k temu največ pripomoglo osebno posredno občevanje mej Leonom XIII. in sedanjim ruskim carjem. Tudi slavnosti, katere prirejajo caru zadnji čas ruski Poljaki, zlasti plemstvo, kažejo, da se je nekoliko oblažila ona ojstrina, ki je vladala pri ruski državni upravi proti katoliški cerkvi in proti Poljakom. Gotovo papež glede Rusije zastopa nasproti Poljakom isto stališče, kakor nasproti francoskim katoličanom glede priznanja republike. Čembolj bodo ruski Poljaki kazali, da so zadovoljni s sedanjimi političnimi razmerami, tem manj bodo imeli ruski vladni krogi vzrokov, preganjati katoličane kot državni nevarne elemente.

Londonске slavnosti. Prihodnje dni slave Angleži velike slavnosti. Angleška kraljica Viktorija obhaja te dni šestdesetletnico, odkar vlada neizmernemu angleškemu kraljestvu. Kraljica je sedaj stara 78 let in je z 18. letom nastopila vlado. Ko je namreč dne 20. junija l. 1837 umrl po kratki bolezní kralj Viljem, prišli so se poklonit državni in cerkveni dostojanstveniki princezini Viktoriji kot svoji novi kraljici. Vsprejela je to čast, a dejala, da si je svesta velike odgovornosti, ki jo čaka; priznala je ob tej slovesni priliki ljubezen svojo do ustave, v katere blagor želi posvetiti vse svoje življenje. — Po šestdesetih letih pozdravljali jo bodo dne 20. junija njeni potomci, sedem sinov in hčera, 33 vnukov in 30 pravnukov, pozdravljali jo bodo zastopniki raznih narodov in raznih dežel 350 milijonov ljudij broječega prebivalstva velike Anglije. Kot cesarici svoji klanjala se bo neizmerna Indija! Pred to mogočnostjo pač

še lahko na tisoče, pa si ne moremo drugače razlagati, kakor da se poprimemo nazora, da tudi živali sklepajo, da mislijo.

„Seveda si ne moremo, če se nismo učili dušeslovja!“ dodal je črnc. Opazke njegove so me dražile, v meni je vse vrelo od jeze . . . Kar strl bi ga!

„Če pa živali mislijo, kakor sem Vam ravnokar dokazal . . .“

„Oho!“

„ . . . potem brez dvojbe tudi sodijo, če sodijo, morajo imeti tudi občne pojme. Tega sicer ne moremo razvidno dokazati, a ta trditev je nujna posledica neizprosne logike!“

„Uboga logika!“ jadikoval je moj dr. dodatkologije.

„Dasi torej ni bistvene razlike med človekom in živalijo tudi v duševnem pogledu, vendar presegá človek vse živali s svojim visoko razvitim umom. To je pa tudi neobhodno potrebno, kakor nas uči darvinizem, sicer bi se ne mogel ohraniti v boju za obstanek. Človek ni več po vsem životu porasten z dlako, ki bi ga varovala mraza, vročine in drugih vremenskih neugodnostij, a zato si zna napravljati obleko, ki ga boljše varuje nego naravni kožuh; nima več močnih zob, ali rogov ali drugega orožja, da bi se mogel braniti kakor druge živali, a zato se tem uspešneje brani z umetnim orožjem; nima več tistega vida, kakor bistrooki orel, a izumil si je daljnogled, s katerimi opazuje sicer nevidna nebesna telesa itd. itd. Človek je telesno slabši od vsake živali, a duševno prevladuje vse. A kako je

prišel do tega, kako se je povzdignil tako visoko nad vse živalstvo?

To na videz precej težavno vprašanje nam je Darwin kaj preprosto razrešil, da niti dvomiti ne moremo o resničnosti njegovega dokazovanja. Dovolite torej, gospoda, da se v ti točki držim našega velikega mojstra!

Mislimo si naše pradede na oni stopinji napredka, katero so si pridobili s pokončno hojo. Živeli so v večjih družbah in se potikali od kraja do kraja za živežem. Ker so jih brez dvoma neprenehoma zasledovale krvoločne zveri, treba je bilo imeti pazno oko. Ker pa niso mogli vsi ob jednem paziti, postavili so si najbrže posebnega čuvarja, ki je stal na straži, med tem ko so drugi hrane iskali ali pa spali. Brez dvoma so si izvolili za stražarja kakega pametnega in izkušenega člana svoje družbe, ne pa kakega neumnega mladiča. Da se je res tako godilo, pričajo nam mnogoštevilni vzgledi še zdaj živéčih životinj. Med tem ko se divje koze mirno in brezskrbno pasó, obrača postavljeni stražar oko na vse strani, viha nos in takoj opozori čredo, če sluti nevarnost.

Prav lahko si mislimo, da je kdaj stal nenavadno pameten opičnjak na straži. Opazil je pretečo nevarnost, recimo, leva. Da bi drugom tudi označil, kakšna nevarnost jim preti, kakšen sovražnik se bliža, zmislil si je slučajno, da bi najboljšo opozoril svoje druge, če bi posnemal levovo rjovenje. Družba je razumela prvo, slučajno nastalo besedo. Ker se je prvi poskus tako sijajno obnesel, posnemal je omenjeni opičnjak i nadalje prirodne glasove, njegovi

drugi pa so njegove glasove posnemali. Tako se jim je spolnjevalo grlo, a ker so morali pri vsakem glasu misliti, kaj naj pomeni, razvijali so se jim tudi možgani. Po dolgotrajni, tisoč in tisočletni vaji se je razvil iz preprostega posnemanja prirodnih glasov prajezik.

„Bajka!“ pripomnil je sosed.

Da je človeški govor resnično tako nastal, dokazujejo nam neštevilna dejstva. Otroci, ki se v prvi mladosti prav nič ne loči od drugih živalij, tvori besede na isti način, kakor so jih naši pradedi. Mački, ki jo sliši mijavkati, pravi otrok „mijáv“, ptiča, ki čivka, imenuje „čiv-čiv“ i. t. d. Ze Herder je slutil, da so se vsi jeziki razvili iz posnemanja prirodnih glasov. Moderno jezikoslovje se ja poprijelo Herderjevega nazora in na podlagi tako zvanih onomatopoeičnih besed dognalo naravni izvor naših jezikov.“ (Dalje sledi.)

Revolucija v Pasji Vasi.

Kulturnozgodovinska študija.

Spisal Jože Arko.

II.

(„Dies irae, dies illa“. — Na nebu se skrije svetla repatica. Na njeno mesto stopi majhna svetla zvezdica, ki dobiva vso svetlobo od skrite repatice. — Pojavi v Pasji Vasi: nova zvezda navdahne Pesoglavce, da izvrše važno obsodbo. — Prva žrtve.)

Solnce je bilo zašlo za loške hribe.

Po senčnatih dolinah Velike gore je vstajala lahna meglica in se skoro nevidno dvigala višje in višje. Dim, kateri se je bil izmotal iz pesoglavskih

izgine slava kraljestvu Aleksandra Velikega in izgubi se moč rimskega cesarstva. Tudi v drugem oziru je Angleška vladarica sveta. Polovica trgovskih ladij celega sveta je angleških, tako da je svetovna trgovina skoro izključno v angleških rokah. Nobeno leto ne mine, da bi si Angleška ne pridobila kaj novega ozemlja; v zadnjih 20 letih se je razširil angleški svet za 4 in pol mil. kvadratnih milj. Prebivalcev ima več, kakor vse druge evroske države skupaj. — Velikanske bodo pa zato tudi slavnosti, ki se vrše prihodnje dni v proslavo šestdesetletnico vladanja kraljice Viktorije. Praktični Angleži pa te slovesnosti skušajo porabiti tudi v svoje namene. Vse države so poslale svoja odposlanstva v London, da jih zastopajo pri teh slovesnostih. Avstrijo zastopa ondi nadvojvoda Franc Ferdinand, ki je, kakor se kaže, zopet okreval. — Sklicali so pa angleški državniiki tudi zastopniki vseh raznih narodnostij in dežel svojega kraljestva ter ob tej priliki hočejo vtrditi mejsebojne zveze in te vplivne zastopnike tem tesneje prikleniti na kraljico in kraljestvo. Kraljica Viktorija je znana kot ljudomila gospa, ki se strogo drži ustave in torej malo vpliva na razvoj političnih razmer. — Ima pa in kaže vsikdar veliko ljubezen do Anglije in neprestano skrb za blagor svojih podložnih. Njeno ime bo v zgodovini Angleške slovelo, kajti v tem času je Angleška v vsakem oziru podvojila svojo moč in svojo veljavo na svetu.

Mirovna pogajanja. Nedavno — tako pišejo turški listi — je obiskal sultan bolnico, v kateri se zdravijo vojaki. Na sultanovo vprašanje, kako jim gre, odgovoril je eden izmed ranjencev: Meni gre bolezen na bolje, vendar bi raje umrl, nego pa doživel, da bi neverniki zopet dobili v last ono deželo, katero smo turški vojaki priborili s prelivanjem svoje krvi. In listi pristavljajo, da je sultan zamišljen šel iz bolnišnice. To poročilo turških listov kaže, da ima sedaj v Carigradu prvo besedo vojaška, bojaželjna stranka, ki sili sultana, da še vedno vojsko oborožuje, da pošilja na grško ozemlje vedno nove čete in novo bojno orožje, ter dela na to, da dobi Turčija novih denarnih sil, da je tudi v prihodnje pripravljena za vsak slučaj. Stari Osman paša stoji za to stranko, poleg njega so razne zmage (?) tudi Edhem paša navdušile za boj, ker najbrže misli, da so vojaki drugih držav tudi tako strahopetljivi, kakor grški. Tako mišljenje in postopanje v resnih krogih vzbuja seveda pri priprostitih turških fanatikih najbujnejše nade. In ni se čuditi, ako prosti narod turški sedaj drugzega ne prosi, kakor da naj sultan razvije prerokovo zastavo ter gre s svojimi vernimi vsa vojska proti nevernikom. Alah da je po sedanjih bojnih uspehih pokazal, da je sedaj ugoden trenotek slavo prerokovo zopet razširiti po svetu in polmesecu vrniti onu čast in oni pomen, katerega je imel prešnja stoletja. Sultan je radi tega pri pogajanjih zelo trd in zastopniki ve-

lesil, ako hočejo, da se zabrani nadaljna vojska, morajo prijenjavati od svojih zahtev, kar seveda zopet dela mnogo prahu pri Grkih. Gotovo je, da sedaj se vrše pogajanja za mir že štirinajst dni, premirje trpi že mesec dni in vendar še ne vidimo nobenega uspeha, znamenje, da so razmere zelo zamotane in sicer zaradi nasprotujočih si interesov velesil, posebe Angleške in Rusije.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. junija.

(Procesije sv. Rešnjega Telesa) so se včeraj pri najlepšem vremenu vršile v trnovski, šentpeterski in stolni cerkvi. Procesijo v stolni cerkvi so vodili prevzvišeni knezoškof. Na mestnem trgu je stal bataljon c. in kr. 27. pešpolka pod poveljstvom g. majorja Schlimatika. — Spreveda so se vdeležili načelniki raznih oblastev z mnogobrojnimi g. g. c. kr. uradniki šole itd.

(Prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski) so se odpeljali danes popoldne z gorenjskim vlakom za nekaj tednov v Briksen na Tirolsko, da si utrdijo svoje zdravje. Za čas svoje odsotnosti so prevz. g. knezoškof dali potrebna pooblastila v raznih škofijskih zadevah mil. g. stolnemu proštu dr. Leonardu Klöfutarju, ako bi bil pa g. stolni prošt odsoten ali kakorkoli zadržan, jih pa namestuje preč. g. prelat dr. Janez Kulavic. Da se v okom pride vsakoršnemu zakasnenju, je najprilicneje, da pošiljajo čč. gospodje zadevna pisma knezoškofijskemu ordinarijatu, ki bode skrbel za to, da pridejo nemudoma v roke jednemu ali drugemu imenovanih gospodov. — Bog daj, da se preljubljeni višji pastir kmalu zdravi in krepki vrnejo v svojo stolico!

(Prizor z ulic.) Nesel sem k bolniku presveto Rešnje Telo. Dobrih 200 korakov daleč stopa tik cerkovnika gosposko oblečen mož s klobukom na glavi. Misleč, da je mož gluh in da se valed tega ne odkrije, stopim malo hitreje, a kako se začudim, ko me pokriti mož debelo pogleda, ne da bi se sv. temu Rešnjemu Telesu odkril. Opozorim ga torej sam, naj dene klobuk z glave, a mož se mi s ciničnim zasmehom na ustnicah odkrije rekoč: „Guten Morgen!“ Ta gospod je jako mogočen mož, ki naj pa zve, da tudi zanj veljajo če ne božji, vsaj državni zakoni. — Ivan N. Renier, mestni kapelan pri sv. Jakobu.

(Pismeni zrelostni izpiti) na tukajšnji c. kr. veliki gimnaziji pričeli so se v petek 11. junija ter trajali do srede 16. t. m. Ustmeni se prično dne 7. julija.

* * *

(Iz lavantinske škofije.) Zakrament sv. birme boče mil. knezoškof delil: 20. jun. pri sv. Lenartu, 21. jun. pri St. Jurju v Slov. gor., 22. pri Mariji Snežni, 23. pri sv. Ani na Krembergu, 24. pri sv. Benediktu, 25. v Negovi, 26. pri sv. Trojici v Slov.

dimnikov, se je zgoščeval in zbiral nad trgom v podolgasto raztegnen oblaček. Mrak se je spuščal pod njim na trg, zavijal hiše v temo in se vlegel slednjč v objemu v sivkasto meglico na pesoglavske ulice. Nastopila je noč, mirna, tiha, prijetna noč, v kateri se tako sladko in pokojno spava! . . .

Pasja Vas pa nocoj ni marala iti k počitku, še zmenila se ni za krepčalno spanje. Razven otrok in starih ljudij, ki so bili šli že s kurami počivat, ni spal nocoj še nihče.

Minil je bil dan, oni osodepolni, pomembni dan, dan viharjev in bojov, „dies irae, dies illa . . .“

Ali bil je še le prvi dan.

Jarnikov stari oče so se preobračali na trdem ležišču, spanec ni hotel na njih stare, vele oči in neljubo, žalostno so zmajevali z glavo:

„Oh, oh, kaj bo, kaj! Mladi svet je obnorel. Kdaj smo tako divjali ob volitvah, kdaj, a? . . . Bog daj našim mlajšim pravo pamet, Bog, sam Bog.“

V drugi sobi pa je stal sin Gregor, držeč za kljuko pri vratih. Solznih oči ga je prosila njegova mlada žena, naj ostane doma. Na mizi je stala večerja; skleda močnika in poleg krožnik prestanega zelja s krompirjem.

„Za božjo voljo, Gregor, za božjo voljo te prosim, ostani doma, tu je večerja . . . Oh, oh, vsa je že mrzla . . . toliko časa že stoji . . . tebe pa le ni in te ni . . . gorje mi!“

Zena je ihtela in ga držala za roko.

„Pusti me, pravim ti, da me pusti. Moram iti. Ne vzdrži me ni Peter ni Pavel. Moramo jih, če je še nocoj vsega konec! Stran!“

„Za pet Kriščevih ran, kam pa hočeš, kam?“

„K Bigi, obljubil sem, pusti me, če ne —“

Zena je odskočila. Razsrjeni in vinjeni mož je namahnil z roko. Ko je videl, da je prost, je hitro pograbil klobuk, katerega je bil zagnal ob tla, skočil v vežo in s silo zaloputnil vrata. Zena je sedla k mizi, skrila obraz v predpasnik ter jokala in jokala . . .

Pred njo pa je stala nedotaknena večerja. Po malem se je še dvigal iz močnika vijugast, prozoren oblaček, igral se okrog glave mlade gospodinje in se izgubljal po prazni sobi, v kateri je odmeval samo jok ihteeče žene.

Tu ob periferiji vasi je bilo res dosadno in zapuščeno, Moža ni bilo nobenega doma. Vse je bilo zbrano v sredi trga pri Bigi. Doma so samo mrmrali starci, jezile se stare mamice, jokale žene in spali in sanjali nedolžni otroci . . .

V sredi trga pa ni spal nihče.

Kako neki? — Iz gostilne »pri Bigi« je prihajal tak vrišč in trušč, kakorsnega se doslej ni vprizorilo pesoglavsko ljudstvo. No, ljudstvo! To je po večini sedelo doma. Pesoglavska inteligenca je norela in besnela nocoj. Pomagali so ji nekateri možje iz zgornjega konca, kamor je bila posvetila prosveta prej, kakor v sredo trga.

Okrog Bigove hiše je bilo nocoj vse živo. Pa bili so sami Kitajci. Japonci se ni pokazal nobeden. Gotovo bi ga bili raztrgali.

Nocoj se je namreč protestiralo proti krivični zmagi Japoncev v prvem razredu, kateri je danes volil.

Gor., 27. pri sv. Bolfanku, 29. pri sv. Rupertu. — Župnijo D. M. v Cirkovcah na Dravskem polju je dobil č. g. Fr. Cernenšek, kapelan pri sv. Pavlu v Savinjski dolini.

(Velik naliiv in vihar) je razsajal po noči od 9.—10. junija v Kozjanskem okraju. Pota so razdrapani, žito poleglo in potoki so prestopili bregove.

(Spomini na pokojnega Frid. Dittesa.) L. 1868 pozove tedanji liberalni mestni svet Dittesa na Dunaj kot ravnatelja „Musterpedagogija“ samo zato, ker je bil kakor protestant in sicer brezbožen protestant na glasu, da strastno sovraži katoliško cerkev. To je bil razlog, da so želeli liberalni naprednjaki in prostozidarji, da deluje v Beču. In res „izvrstno“ je deloval! Ko je bil zbog svoje pedagogijske nesposobnosti, koje so mu večkrat jasno dokazali, odstavljen, reče te le strupene besede: „A ko se moji sovražniki vesele, da se jim je slednjič posrečilo, po čemursotako dolgo težili, jim jaz rečem: Prepozno! Ne morete uničiti, kar sem učinil. Bodočnost bo pokazala, čegavo seme bo pognalo jačje steblo, ali vaše (t. j. vera) ali moje (t. j. brezboštvo). Gotovo je, da bo na zemlji, katero sem jaz obdelal, vaš plevelj izruvan, ter se ne poaže več“. Vredno je zapisati, kar pravi o njem ravnatelj A. Heim: „Večkrat je moral povpraševati za svet profesorje zavoda, da večkrat je celo doživel, da so ga dijaki popravljali pri razlagi matematike, zemljepisa, prirodoslovja. Moje mnenje je, trdi isti ravnatelj, da se Dittes v praksi ni mogel pospeti do one stopinje izvežbanosti, s koje so se ponašali šolniki starega kroja“. Sedaj razumemo, zakaj ga nazivlje liberalni svet prepoditelja učiteljskega stanu. Zato, ker je bil zagrizen sovražnik Kristusove vere. To je vzrok njegove slave. Ko je nastopil službo ravnatelja je rekel: Nikdar ne sme prestopiti duhovnik praga tega zavoda.

Iz „krščanske škole“.

(Čudno.) Iz lanskega kislega čička se dela šampanjec. Ogerski židje so okoli Kozjega kupili že 2000 hektolitrov kislice — za šampanjec.

(Iz Reke.) Namestu pokojnega Bedinija je mestni zastop v Reki imenoval mestnim župnikom za Reko g. Ivana Kukaniča, dosedaj profesorja v senjskem semenišču.

(Nova liečbena znanost) ili nauka o jedinstvenosti svih bolestih. — Poučna knjiga i savjetnik za zdrave i bolestne, spisao Ljudevit Kuhne. — S tem naslovom je izšla znana knjiga Kuhnejeva tudi v hrvatskem prevodu, kakor že poprej kot prevod v 24 jeziki. Izšla je v založništvu tiskarne Terezije Fischer, Zagreb, Ribnjak 10. Knjiga obseza nad 300 strani, ima več slik in velja 2 gl. 50 kr.

Z najhujšo indignacijo je ponavljal gospod Kršič v natlačeni dvorani, da je zmagala danes samo nevednost in podkupljivost.

„Prepričan sem, da vsi mislite in čutite jednako z menoj. Prepričan sem, da tudi vi smatrate večino prvorazrednikov, ki so danes volili za publoglave nevedneže, ki se sramotno pokoré komandi gospoda Podgorskega.“

„Tega zaspanca, pusteža . . . je vsklikala v visokem C vmes natakarka Ivanica, ki velja pri Pesoglavcih za najboljšo govornico, zlasti takrat, krdar je treba zabavljati nad gospodom Podgorskim. Ta Amaconka je pripeljala nocoj celo trumo razsvetljenih žensk k shodu, na katerem je tudi dobila častno mesto s svojo gardo. Mislija je nastopiti že koj za Kršičem s fulminantnim govorom.“

Energični vsklik zastopnice nežnega spola je gospoda Kršiča še bolj potrdila v »dobrem.« Zmagoslavno je nadaljeval.

„Danes se je videlo, kako nizko se stoji naše ljudstvo. Vsaj oni možje, ki volijo v prvem razredu, bi morali vedeti, kako nespametno je voliti šestkrat zaporedoma jednega in istega župana.“

„Pojdite, prosim vas, vsi pojdite, ki imate kaj ljubezni do bližnjega, po vaseh in odpirajte zaslepljenim ljudem oči, da vsaj jutri in pojutrašnjim volijo z nami.“

„Agitirat, agitirat!“ so hreščali pri politih mizah vinjeni trabanti: Zolna, Gomež, Bikelj, Strela Kolomar . . .

(Dalje sledi.)

(Iz Prage), 13. junija. V Karlovih Varih je posvetil Lebedjev iz Petrograda rusko cerkev. Rusko vlado je zastopal Nelidov, avstrijsko okrajni glavar. — Kornij poveljnik grof Grünne je nenadoma posetil vojaško bolnišnico in šel takoj v kuhinjo. Kar je tukaj našel, ni bilo po volji njemu, še manj pa bolniškimi voditeljem. Jed za bolnike je bila zabeležena z muhami, pod slamnicami skladnice steklenic od pive itd. Kaj naredi vendar nepričakovani obisk! — Učitelji so se zbrali v Budjejevicah, da se izrečejo zoper Ebenhočov predlog. Med drugim so napadali nekateri govorniki učiteljice, češ, da preveč zahtevajo, ko želijo postati voditeljice dekliških šol. Zagovarjal jih je jako duhovito Sokol: Na Dunaju so pet nadstropne hiše, deklice morajo nositi vodo v najvišje nadstropje, in vendar nikogar ni, ki bi trdil, da se to ženi ne pristojna. Enako z učiteljicami; ne more se nihče nad tem spodtikati, ako hrepené po višjih stopinjah v šoli. Umevno, da so bile učiteljice jako indignirane ter odšle s sklepom, da z učitelji več zborovale ne bodo. — Pri Turnovu so imeli svoj zbor anarhisti; navzoč je bil tudi kapelan Zundalek, da paralisira vsaj nekoliko napade govornikov na cerkev. Pripomnim pa, da vlada ni poslala nobenega zastopnika. Ako hoče duhoven kako knjigo razširiti, ima orožnike za petami, toda anarhisti so nedolžni, ali kaj? — V Litomeřicah pridejo v bolnišnico zopet usmiljenke. Pa čudi se svet, kaj zahteva od njih županstvo: morajo biti Nemke. — Društvo katoliških učiteljev šteje že 176 članov. Le naprej!

(Iz Brna.) 13. junija. Danes teden se je sem pripeljalo več sto dunajskih krščanskih socialstov, koje so naši sociji pozdravljali: „dunajski psi“ in s podobnimi estetičnimi pozdravi. Socijaliste sta vodila in se kot vodja posebno odlikovala žida drja Czech in K. ff. V Grand hotelu, na dominikanskem trgu so napravili tak vrišč, da še celo orožniki niso zoper nje nič opravili. Konec je naredila nevihta in dež. — Soc. „Na zdar“ opravičuje Cngerja in Berlerja (znana sta iz pravde zoper Lukaščika) in pravi, da se je nabralo za stavkujoče delavce l. 1896 nič več kot 90.000 gold. Delavci so dobili od tega 8000 gl., računni tako kažejo. Kam pa je prišlo 82.000 gl.? Odgovorite gospoda! — Dva 13letna nemška dijaka sta odrinila skozi Francosko v Afriko ali Ameriko. Če prideta do tje, je drugo vprašanje; stariši si na vso moč prizadevajo, jih ustaviti na potu. — Nemški tehniko so protestirali tudi zoper jezikovno naredbo. Žugajo, da zapustijo Brno, ako se naredba ne prekliče. Vlada se jih bo gotovo zelo prestrašila.

(Stari krajcarji in pol-krajcarji) stopijo iz ve ljave dne 1. julija 1898. Od konca junija prihodnjega leta pa do zadnjega decembra 1899 bodo le še c. k. javne blagajne sprejemale ta drobiž. Pozneje se sploh ne sprejme več.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Gospod Janez Pristov, kaplan v Sv. Križu pri Litiji, 2 gld. namestu venca na grob župnika gospoda Wohines. — C. gospod J. Koritnik, župnik nu Blokah, in č. gospod Avgust Turk, župnik na Koroški Beli, vsak po 5 gld. namestu venca na grob umrlega sošolca in prijatelja gospoda župnika Peter Ogrina. — Bog plačaj!

Društva.

(Velika narodna slavnost v Ljubljani.) Razven že omenjenih društev prijavila so za dan 27. junija t. l. še naslednja društva svojo udeležbo, in sicer: Bralno društvo v Dolu pri Ljubljani, pevsko društvo „Kolo“ v Trstu, slovensko bralno društvo v Kranju z zastavo, čitalnica viška in glinška, celjsko pevsko društvo, slovensko pevsko in bralno društvo „Triglav“ v Radovljici. Do zdaj se je torej prijavilo 37 društev. Ker mora pevsko društvo „Ljubljana“ v zmislu § 3. zakona o shodih predložiti slavni c. kr. deželni vladi za Kranjsko izkaz o vseh onih društvih, katera se udeležé naše slavnosti, prosimo vsa bratska društva, da nam prijavijo svojo udeležbo vsaj do 24 t. m. dopoldne. Ako katero društvo po pomoti ni dobilo vabila, prosimo, naj je reklamuje.

(Vabilo) k občenemu zboru „Cecilijanskega društva“ v goriški nadškofiji, kateri se bode vršil dne 21. t. m. v bogoslóvnici s sledečim vspešdom: 1. Ob 10. uri: Slovesna sv. maša. 2. Ob 11. uri: Seja odbora pri predsedniku. 3. Ob 2¹/₂ uri pop.: Zborovanje (v obednici): a) Nagovor predsednika. b) Čitanje novih pravil. c) Morebitni predlogi. d) Volitev predsednika in podpredsednika. e) Volitev dveh odborov, slovenskega in italijanskega. 4. Ob 4. uri popoldne: Slovesne večernice in blagoslov. — V Gorici, dné 12. junija 1897. — Dr. Jos. Pavlica, tačasni predsednik.

(Celjski „Narodni dom“) se bode slovesno otvoril 7. in 8. avg. Ravno ob tej priliki bode tudi blagoslovljenje zastave „Celjskega sokola“.

Telegrami.

Wörishofen, 17. junija. Župnik Kneipp je danes zjutraj ob polu petih umrl.

Pariz, 17. junija. Včeraj se je zopet razpočila bomba na Concorde trgu v Parizu. Razpok je bil silen. Ponesrečil se ni nikdo, ker slučajno ni bilo nikogar v bližini. Sodi se, da so to bombo položile osebe iste družbe, kakor ono zadnje dni, ki je bila namenjena predsedniku republike.

Atene, 18. junija. Skuludis minister zunanjih stvari je poslancem velevlastij izročil spomenico, v kateri pojasnjuje, koliko škode povzroči Grški zadržavanje mirovni ob-ravnjav, ker mora vzdržavati toliko vojsko in ker neizmerno trpi v svoji trgovini. Vsled tega so se zbrali poslanci v posvet pri francoskem zastopniku ter svojim državam naznanili to stvar.

Carigrad, 18. junija. Zadnja seja mirovne komisije je bil zopet odložena na soboto. Po poročilih, ki so došli konzulom iz Janine, so grški uporniki pri Vovuzi prekorlačili mejo zgoraj Metzova. Zadeli so na turško vojsko, ki jih je zapodila nazaj čez mejo. Uporniki so baje izgubili 100 mož.

Umrli so:

15. junija. Gisela Atzler, vojaškega računskega oficijala hči, 9 mesecev, Tržaška cesta št. 8, eclampsie. — Fortunat Maurič, posestnik, 82 let, Kladezne ulice št. 19, carcinoma ventrix.

16. junija. Frano Kolnik, posestnik, 75 let, Kurja Vas 13, jetika.

V bolnišnici:

12. junija. Marija Bolta, delavčeva žena, 32 let, jetika.

Tujci.

15. junija.

Pri *Stomu*: Loser, Doms, Grader, Ginger in Baderle z Dunaja. — Löwenbach iz Norimberka. — Fattur iz Zatičine.

— Fürst z Reke. — Havas iz Vel. Kanize. — Hanisch iz Prestraneka. — Koschir iz Škofje Loke. — Pace iz Gallenstein-a. — Helmsky z Dunaja. — Glavač iz Gradiške. — Krall iz Trsta. — Toseh iz Celja. — Kuhn iz Gradca.

Pri *Maliču*: Schweighofer Handl, Laubenheimer, Falk, Strubel, Rivinius, Wertheimer, Hohenberg z Dunaja. — Pöhner iz Fichtelberg-a. — Knecht, Stelzer, Kuppers iz Gradca. — Willmitzer iz Opatije. — Vestenegg iz Novega Mesta. — Achatz iz Bistrice. — Reinachs iz Nemčije.

Pri *Lloydu*: Intihar iz Blok. — Delak iz Gorice. — Hirsch iz Novega Mesta. — Tanel iz Starega Trga.

Pri *Bavarskem dvoru*: Wolf iz Hornberg-a. — Weiss iz Kočevja.

Pri *Južnem kolodvoru*: Janda iz Inomosta. — Seveke z Dunaja. — Hranilovič iz Sušica.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mil.
16	9 zvečer	733.7	19.8	sl. jvzh.	jasno	
17	7. zjutraj	733.0	16.1	sl. jvzh.	jasno	0.0
	2. popol.	731.3	25.6	sr. jug	del. oblak.	
17	9. zvečer	730.9	16.8	sr. jzah.	oblačno	
18	7. zjutraj	736.0	16.1	sl. svzh.	oblačno	24.0
	2. popol.	735.7	23.0	sr. svzh.	"	

Srednja temperatura srede 22.5°, za 4.6° nad normalom. Srednja temperatura četrtka 19.7°, za 1.7° nad normalom.

Zahvala.

417 1-1

Za mnoge dokaze prisrčnega sočutja povodom smrti naše iskreno ljubljene matere itd., gospé

Marije Venedig

in za mnogobrojno častno udeležbo pri pogrebu izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem skupaj in vsakemu posebej.

V Ljubljani, dné 14. junija 1897.

Žalujoci ostali.

V vintgar!

Žumrova restavracija se p. n. turistom in obiskovalcem te sloveče divjeromantične soteske priporoča z dobro in ceno postrežbo. Dobi se vedno sveže pivo, pristna vina, mrsla in topla jedila.

Zavod za umetnost slikarij 26-5 na 298 steklo B. Škarda

v Brnu.

Specijaliteta:

Izdelovanje cerkvenih oken.

Sedemkrat odlikovan.

Centki zastonj in franko.

Se dopisuje v vseh slovanskih jezikih.

Katalogi na upogld.

Dunajska borza.

Dne 18. junija.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 15 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 25
Avstrijska zlata renta 4%	123 25
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 90
Ogerska zlata renta 4%	123 05
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	961 —
Kreditne delnice, 160 gld.	370 25
London vista	119 50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 67 ¹ / ₂
50 mark	11 73
50 frankov (napoleonodor)	9 52
Italijanski bankovci	45 55
C. kr. cekini	5 65

Dne 16. junija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	155 gld. 25 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 —
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	159 —
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 35
Tisine srečke 4%, 100 gld.	140 70
Dunavske vravnave srečke 5%	128 —
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108 50
Posojilo goriškega mesta	112 50
4% kranjsko deželno posojilo	98 75
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 80
Priporitetne obveznice državne železnice	225 —
južne železnice 3%	180 20
južne železnice 5%	126 30
dolenjskih železnice 4%	99 50

Kreditne srečke, 100 gld.	138 gld. 60 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	150 —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 —
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 25
Salmove srečke, 40 gld.	72 50
St. Genois srečke, 40 gld.	75 —
Waldsteinove srečke, 30 gld.	59 —
Ljubljanske srečke	22 25
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	160 25
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3565 —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	382 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	88 25
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	—
Montanska družba avstr. plan.	102 75
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	163 —
Papirnih rubljev 100	127 —

Nakup in prodaja

vsakevrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Savarovanje za izgube pri šrebanjih, pri izkrebzanju najmanjšega dobitka. Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kurnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih papirjev in vestni svetli za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.